

Uppföljning av Alingsås kommuns biblioteksplan 2020

Inledning

Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska alla kommuner och landsting anta en biblioteksplan för sin verksamhet. Bibliotekslagen anger biblioteksverksamhetens ändamål, ansvarsfördelning och prioriterade grupper.

Uppföljning av fokusområden

I biblioteksplanen (KF 2019-02-27 § 34) anges att biblioteken ska arbeta med fokusområdena:

- Tillgänglighet
- Brett utbud samt fokus på barn och unga
- Stöd i ett livslångt lärande
- Rätten till ett språk
- Skolbiblioteken – en pedagogisk resurs

Under 2020 har kultur- utbildningsförvaltningen och barn- och ungdomsförvaltningen arbetat med att implementera biblioteksplanen och nedan följer en redogörelse av detta arbete.

Fokusområde - Tillgänglighet

Inom ramen för detta fokusområden har låntagarna vid folkbiblioteket möjlighet att strömma ljudböcker till sina mobila enheter. Utvecklingen går framåt inom e-mediaområdet och antalet tillgängliga titlar växer snabbt. Sedan årsskiftet har kommunen en ny leverantör av e-media vilket har lett fram till en bättre utformad och mer användarvänlig app. Arbetet med att välja titlar har effektiviserats då detta sker lokalt istället för regionalt vilket innebär ett utbud mer anpassat till alingsåsarnas behov. Ungefär 10 % av de utlån som genomförs utgörs av e-boklån.

Folkbiblioteket i tätorten samt filialerna i Sollebrunn och Ingared är mer öppna. Det betyder att personer med lånekort har möjlighet att besöka biblioteket under tider då det inte är bemannat. Ungefär 10% av besöken till huvudbiblioteket genomförs under den mer öppna tiden.

Allmänheten har möjligheterna lämna inköpsförslag av litteratur till biblioteket. Detta bidrar till ett anpassat och efterfrågat utbud av media.

Under pandemin har biblioteket ställt om sin verksamhet och erbjudit ett utökat utbud av tjänster riktat till åldersgruppen 70+ :

- Hemkörning av böcker
- Uthämtning av beställda böcker kan genomföras på bibliotekets utsida efter överenskommelse med personalen
- En utökning av antalet omlån samt i vissa fall även förlängt lånetiden

Fokusområde - Brett utbud samt fokus på barn och unga

Folkbiblioteket arbetar med den mest prioriterade målgruppen, barn och unga, på ett systematiskt och målmedvetet sätt och fångar upp alla åldersgrupper genom olika läsfrämjande aktiviteter, såsom sagoläsning och bokcirklar. Folkbiblioteket strävar efter att ha ett aktuellt bestånd av barn- och ungdomslitteratur genom gedigen bevakning av nyutgiven och samtida litteratur.

Biblioteket genomför olika läsfrämjande aktiviteter under ett verksamhetsår. Under rådande omständigheter med en pågående pandemi har dessa aktiviteter delvis utgått eller genomförts i digitala former. Det är främst programverksamheten som genomförts digitalt så som bokprat och teaterföreläsningar. I vanliga fall genomförs följande aktiviteter, vissa av dessa aktiviteter har kunnat genomföras:

- Tillsammans med barnhälsovården (BVC) i Västra Götalandsregionen arrangerar barnbibliotekarierna BVC-träffar som riktat sig till föräldrar för ökad medvetenhet kring språkutveckling. Dessa aktiviteter har inte genomförts under perioden.
- Bibliotekarierna samverkar också med barn- och ungdomsförvaltningen genom att besöka förskolans föräldramöten och upprätta kapprumsbiblioteket på utvalda förskolor. Dessa aktiviteter har inte genomförts under perioden.
- Varje år delar biblioteket ut en bokgåva till småbarnsföräldrar med barn i olika åldrar. Dessa aktiviteter har genomförts under perioden.
- Biblioteken introducerar varje år sin verksamhet för elever som går i förskoleklass. Därutöver bjuds skolklasser i årskurserna 2, 4 och 6 in för särskilda biblioteksvisningar där också den senaste litteraturen som är lämplig för respektive åldersgrupp presenteras. Även läsfrämjande aktiviteter under skolloven har genomförts. Dessa aktiviteter har genomförts under perioden.

Fokusområde - Stöd i ett livslångt lärande

Alingsås bibliotek ger service till personer i såväl formell som informell utbildning. Många titlar av den kurslitteratur som distansstuderande vid högskolor och universitet efterfrågar införskaffas, undantaget de som erbjuds i elektronisk form. Därutöver bevakas all utgivning av media inom fackområden och eftersträvar att hålla kvalitativt hög bredd och spets för de som vill bilda sig på egen hand.

Fokusområde - Rätten till ett språk

Detta fokusområde riktar sig till det allra minsta barnen och tidiga insatser för att skapa språkutveckling. Enligt förskolans läroplan (Lpfö 18) ska förskolan arbeta med att stimulera barns språkutveckling. I läroplanen poängteras också förskolan ska utmana och stimulera alla barns språkutveckling och lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Mot bakgrund av detta arbetar flera av barn- och ungdomsförvaltningens förskolor med språkutvecklande insatser som en del i sitt utvecklingsarbete under läsåret 2020/2021. De erbjuds olika studiepaket där skolorna själva väljer utifrån det egna inringande behovet. Dessa utgörs av:

- Språkstimulerande strategier och bygga ordförråd
- Flerspråkighet och interkulturellt förhållningssätt
- Boksamtal och kapprumsbibliotek
- Barns eget berättande
- Delaktighet och utveckling för barn med språkstörning

I studiepaketet "boksamtal och kapprumsbibliotek" samarbetar förskolorna med folkbiblioteket. Det handlar om att utveckla samverkan mellan hem, förskola och biblioteket för att gynna läslust och språkutveckling tillsammans, både hemma och på förskolan med alla barngruppens språk som utgångspunkt. Som en del i detta finns en förhoppning om att på sikt kunna ta del av "tvillingböcker" på de språk som talas på förskolan. Vårdnadshavarna ges möjlighet att få ta del av utbudet och även ta med sig böckerna hem.

Från den 1 januari använder förskolorna tjänsten i appen Polyglutt. Det är en app i vilken barnen får tillgång till böcker digitalt i ett digitalt bibliotek. Böckerna kan ses i appen och man kan få texten uppläst. I appen går det att söka efter böcker efter olika teman. Tjänsten tillgängliggör böcker för barn i olika åldrar, olika språk och även med tecken som stöd (TAKK). Barnen når tjänsten via en app i den surfplatta som finns på avdelningen. Förskolorna läser i mindre grupper eller i storgrupp och använder ofta projektorn för att få en gemensam läupplevelse. Det finns även barn som uppskattar läsning på egen hand.

Fokusområde – Skolbiblioteken en pedagogisk resurs

Under året har Alströmergymnasiets skolbibliotek genomfört en registrering av läromedlen i bibliotekskatalogen. På så sätt får man bättre kontroll av elevernas lån samtidigt som alla elever får en kontakt med biblioteket och kunskap om servicen som finns att få där.

På Alströmers skolbibliotek arbetar en skolbibliotekarie som ger elever stöd i medie- och informationskunnighet.

Inom grundskolan finns olika utvecklade skolbibliotek där en eller flera lärare på varje skola ansvarar för att uppdatera och välja ut lämplig litteratur till skolbiblioteket. I skolans uppdrag ligger att skapa en bred undervisning för att bättre kunna möta elevernas olika förutsättningar. Barn- och ungdomsförvaltningen har en arbetsgrupp som arbetar med att se över hur förvaltningen på ett strategiskt sätt kan arbeta för att säkerställa att verksamheten kan leva upp till Skolverkets uppsatta mål kring medie- och informationskunnighet som återfinns i *Skoldigiplan* (en nationell strategi för att digitalisera skolan) och läroplan. Skoldigiplanen lyfter fram skolbiblioteken som en viktig resurs på skolorna.

Under förra året initierades ett samarbete mellan folkbiblioteket, skolan och förskolorna i Noltorpsområdet med syftet att lyfta språkutveckling och läsning. I samarbetet ligger fokus på kapprumsbibliotek, skolbibliotek samt på att hitta arbetsformer för att främst nå barn och elever med ett annat modersmål än svenska. Samverkansformer har tagits fram vilka till största del handlade om erfarenhetsutbyte mellan skolverksamheterna och biblioteket, deltagande på föräldramöten och besök på biblioteket. Under rådande pandemi har flera samverkansformer varit svårt att genomföra. Samarbetet kommer att fortsätta även kommande år.